

ГЛУХІВСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ ПЕДАГОГІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ ІМЕНІ ОЛЕКСАНДРА ДОВЖЕНКА

Навчально-науковий інститут педагогіки і психології
Кафедра теорії і методики початкової освіти

СИЛАБУС навчальної дисципліни МЕТОДИКА НАВЧАННЯ УКРАЇНСЬКОЇ МОВИ

Код дисципліни	ОК 2.1.12
Освітній рівень	Перший (бакалаврський)
Статус дисципліни	Обов'язкова/вибіркова
Галузь знань	01 Освіта/Педагогіка
Спеціальність	013 Початкова освіта
Освітньо-наукові програми	Початкова освіта та інформатика. Початкова освіта та мова і література (англійська). Початкова освіта та музичне мистецтво
Обсяг дисципліни	6 кредитів ECTS (180 академічних годин, 88 аудиторних годин)
Види аудиторних занять	Лекційні, практичні та лабораторні заняття.
Мова навчання	Українська
Форми навчання	Очна, заочна, дистанційна, змішана
Форми контролю	Залік (3 семестр), екзамен (4 семестр)

Інформація про викладача

Викладач (ПІБ, науковий ступінь, вчене звання, посада)	Собко Валентина Олексіївна, кандидат педагогічних наук, доцент, доцент кафедри теорії і методики початкової освіти
E-mail:	vsobko105@gmail.com
Профіль викладача	https://nnipp.gnpu.edu.ua/pro-instytut/kafedry/kafedra-teorii-i-metodyky-pochatkovoio-svityi.html?view=article&id=45:sobko-valentyna-oleksiivna&catid=18
Консультації	Щовівторка з 14.30 до 16.00 (кафедра теорії і методики початкової освіти) або на платформі Zoom за покликанням (у розкладі)

Глухів 2021

1. Анотація курсу

Зміст навчальної дисципліни **«Методика навчання української мови»** спрямовано на оволодіння здобувачами вищої освіти знаннями, уміннями і навичками, необхідними для організації освітнього процесу на уроках української мови / української мови і літератури в 1–4 класах. Її зміст розроблено з урахуванням викликів сьогодення, положень Концепції «Нова українська школа», Державного стандарту початкової освіти, законів України «Про освіту», «Про вищу освіту», Стандарту вищої освіти спеціальності 013 Початкова освіта ОС Бакалавр.

Курс спрямовано на реалізацію мети мовно-літературної освітньої галузі (українська мова) Державного стандарту початкової освіти.

2. Мета курсу – забезпечити належний рівень теоретичних знань студентів з методики навчання української мови в початкових класах на сучасному етапі розвитку школи, а також формування практично-методичних умінь, необхідних для вирішення актуальних проблем мовної освіти учнів початкової школи відповідно до державних і європейських стандартів на основі компетентнісного підходу, сприяти розвитку професійно-педагогічної компетентності майбутніх учителів, інтересу до творчої педагогічної діяльності.

Завдання методики навчання української мови як навчального курсу в педагогічному ЗВО:

- ознайомити здобувачів освіти з теорією і методикою навчання української мови як педагогічною наукою;

- забезпечити опанування майбутніми вчителями початкових класів шкільних програм і підручників з української мови, нових нормативних документів у галузі початкової мовної освіти, закономірностей формування у здобувачів початкової освіти ключових і предметних компетентностей;

- забезпечити оволодіння здобувачами вищої педагогічної освіти методикою формування в учнів системи початкових уявлень і понять із фонетики, лексики, словотвору, морфології, синтаксису, прийомами ознайомлення школярів з найважливішими нормами української літературної мови та правопису і здійснення на цій основі мовленнєвого розвитку дітей, піднесення їхньої мовно-мовленнєвої культури;

- підготувати майбутніх учителів до самостійного й осмисленого вирішення питань навчання, виховання і розвитку молодших школярів, навчати співвідносити теоретичні знання з практикою навчання української мови на засадах компетентнісного підходу;

- підготувати студентів до моделювання уроків усіх типів і структур у школі першого ступеня у контексті Концепції «Нова українська школа»;

- формувати у студентів уміння, необхідні для подальшого вивчення теорії і практики навчання і виховання молодших школярів, для критичної самооцінки й узагальнення власного досвіду роботи, вивчення інноваційного педагогічного досвіду;

- озброювати майбутніх учителів прийомами підвищення виховного впливу мови як навчального предмета на особистість учня, інтенсивного цілеспрямованого розвитку пізнавальних можливостей учнів;

- розвивати у майбутніх фахівців початкової освіти високу пізнавальну активність, залучати їх до науково-дослідної роботи.

3. Місце дисципліни в програмі навчання та передумови її вивчення чи обрання. Освітній компонент **«Методика навчання української мови»** належить до переліку дисциплін обов'язкового складника циклу професійної підготовки бакалаврів. Навчальна дисципліна має прикладний характер і відіграє важливу роль у професійній підготовці майбутніх учителів початкових класів до навчання молодших школярів української мови, у цілеспрямованому формуванні у студентів *комунікативної* компетентності, яка є інтегративною за своєю сутністю, а отже – надзвичайно важливою, професійно необхідною, *загальних і фахових* компетентностей,

Ефективність засвоєння змісту дисципліни «Методика навчання української мови» значно підвищиться, якщо здобувач освіти попередньо опанував матеріал таких дисциплін: «Педагогіка (Вступ до спеціальності та загальні основи педагогіки)», «Теорія і практика навчання й виховання», «Психологія вікова й педагогічна», «Дитяча література», «Інформатика», «Українська мова за професійним спрямуванням», «Сучасна українська мова з практикумом», «Історія та культура України», «Навчання через гру», «Нові інформаційні технології».

Постреквізити: педагогічні практики: «Навчально-залікова», «На робочому місці вчителя початкових класів».

Навчальна дисципліна сприятиме формуванню в бакалаврів спеціальності 013 Початкова освіта таких компетентностей і програмних результатів навчання, передбачених відповідними нормативними документами:

Інтегральна компетентність

Здатність розв'язувати складні спеціалізовані задачі початкової освіти з розумінням відповідальності за свої дії.

Загальні компетентності (ЗК)

ЗК-3. Здатність оцінювати та забезпечувати якість виконуваних робіт.

ЗК-4. Здатність працювати в команді.

ЗК-5. Здатність виявляти, ставити та вирішувати проблеми.

ЗК-7. Здатність діяти соціально відповідально і свідомо.

ЗК-8. Здатність діяти на основі етичних міркувань (мотивів).

Фахові компетентності (ФК)

ФК-1. Здатність спілкуватися державною та іноземною мовами як усно, так і письмово.

ФК-3. Здатність до інтеграції та реалізації предметних знань як основи змісту освітніх галузей Державного стандарту початкової освіти: мовно-літературної, математичної, природничої, технологічної, інформатичної, соціальної і здоров'язбережувальної, громадянської та історичної, мистецької, фізкультурної.

ФК-4. Здатність управляти власними емоційними станами, налагоджувати конструктивну та партнерську взаємодію з учасниками освітнього процесу, формувати мотивацію здобувачів початкової освіти до навчання та організовувати їхню пізнавальну діяльність.

ФК-5. Здатність до проєктування осередків навчання, виховання й розвитку здобувачів початкової освіти

ФК-6. Здатність до організації освітнього процесу в початковій школі з урахуванням вікових та індивідуальних особливостей молодших школярів, розвитку в них критичного мислення та формування ціннісних орієнтацій.

ФК-7. Здатність до моделювання змісту відповідно до очікуваних результатів навчання, добору оптимальних форм, методів, технологій та засобів формування ключових і предметних компетентностей молодших школярів у процесі вивчення освітніх галузей Державного стандарту початкової освіти: мовнолітературної, математичної, природничої, технологічної, інформатичної, соціальної і здоров'язбережувальної, громадянської та історичної, мистецької, фізкультурної.

ФК-8. Здатність до збору, інтерпретації та застосування даних у сфері початкової освіти із використанням методів наукової діяльності до формування суджень, що враховують соціальні, наукові та етичні аспекти.

ФК-9. Здатність до різних видів оцінювання навчальних досягнень здобувачів початкової освіти на засадах компетентнісного підходу.

ФК-10. Здатність до професійно-педагогічної діяльності в інклюзивному середовищі з різними категоріями дітей з особливими освітніми потребами.

ФК-11. Здатність до здійснення профілактичних заходів щодо збереження життя та здоров'я учнів початкової школи, до надання їм домедичної допомоги, до протидії та попередження булінгу, різних проявів насильства.

Програмні результати навчання (ПРН)

ПРН-4. Спілкуватися із професійних питань засобами державної та іноземної мов в усній та письмовій формах, застосовувати в освітньому процесі прийоми збагачення усного й писемного мовлення молодших школярів.

ПРН-5. Організовувати освітній процес із використанням цифрових технологій та технологій дистанційного навчання молодших школярів, розвивати в учнів навички безпечного використання цифрових технологій та сервісів.

ПРН-6. Інтегрувати та використовувати академічні предметні знання як основу змісту освітніх галузей Державного стандарту початкової освіти (мовно-літературної, математичної, природничої, технологічної, інформатичної, соціальної і здоров'язбережувальної, громадянської та історичної, мистецької, фізкультурної) та трансформувати їх у різні форми.

ПРН-7. Планувати й здійснювати освітній процес з урахуванням вікових та індивідуальних особливостей молодших школярів, забезпечувати розвиток пізнавальної діяльності учнів, формувати в них мотивацію до навчання.

ПРН-8. Організовувати конструктивну та партнерську взаємодію з учасниками освітнього процесу початкової школи, використовувати практики самозбереження психічного здоров'я, усвідомленого емоційного реагування.

ПРН-9. Планувати та організовувати освітній процес у початковій школі, позаурочні й позашкільні заняття та заходи, використовуючи різні організаційні форми навчання та типи занять, із дотриманням принципу науковості та вимог нормативних документів початкової школи.

ПРН-10. Використовувати в освітній практиці різні прийоми формувального, поточного і підсумкового оцінювання навчальних досягнень здобувачів початкової освіти, прийоми диференційованого оцінювання дітей з особливими освітніми потребами.

ПРН-12. Застосовувати методи та прийоми навчання, інновації, міжпредметні зв'язки та інтегрувати зміст різних освітніх галузей в стандартних і нестандартних ситуаціях професійної діяльності в початковій школі, оцінювати результативність їх застосування.

ПРН-13. Організовувати освітній простір з дотриманням принципів універсального дизайну, безпечно, проєктувати навчальні осередки у класі спільно з молодшими школярами з урахуванням їхніх вікових особливостей, інтересів і потреб, забезпечувати дотримання вимог безпеки життєдіяльності, санітарії та гігієни, створювати психологічно комфортні умови освітнього процесу.

ПРН-14. Забезпечувати індивідуальний і диференційований розвиток здобувачів початкової освіти з особливими освітніми потребами відповідно до їхніх можливостей.

ПРН-16. Використовувати основні техніки спілкування з дорослими людьми, різні форми та засоби комунікації з батьками, колегами, іншими фахівцями з метою підтримки здобувачів у освітньому процесі початкової школи, керувати педагогічним і професійним розвитком осіб та груп.

4. Організація навчання, викладання, контролю. Надається перевага інноваційним формам занять і методам навчання, викладання, оцінювання.

Методи навчання: словесні (пояснення, розповідь, бесіда, дискусія), практичні методи (робота з інформаційними джерелами), методи інноваційних технологій (методи проблемного навчання, інтерактивні методи навчання).

Серед форм оцінювання превалює усне й письмове *формувальне оцінювання* (ФО: оцінювання є не лише інструментом для вимірювання ПРН, а й засобом для постійного навчання, формування ЗК, ФК); методи оцінювання ґрунтуються на автентичності (справедливості, достовірності, вірогідності, комплексності, комунікативності); оцінювання (об'єктивне оцінювання: тести, методичні вправи, тематичні диктанти тощо; суб'єктивне оцінювання – розробки уроків, кейси, доповіді тощо).

Засобами оцінювання та демонстрування результатів навчання є: контрольні роботи; стандартизовані тести; презентації результатів виконаних завдань та досліджень; плани-конспекти уроків; створення дидактичної скриньки (предметні та сюжетні

малюнки, творі завдання, мовні ігри та ін.) .

Формою підсумкового контролю успішності навчання є іспит.

До іспиту допускаються студенти, які прослухали лекційний курс, виконали практичні завдання, запропоновані види самостійної роботи, а також індивідуальні завдання, написали модульні контрольні роботи.

Модульна структура навчальної дисципліни «Методика навчання української мови»

Таблиця 1

Назва теми	Кількість годин відведених на:				
	лекції	практичні	лабораторні	самостійна робота	індивідуальна
Змістовий модуль 1 Методика навчання грамоти					
Тема 1. Методика навчання української мови як педагогічна наука	2			4	
Тема 2. Методика навчання грамоти. Добуквений період навчання грамоти	4	4		8	
Теми 3–4. Буквений та післябуквений періоди навчання грамоти.	4	6	4	8	
Змістовий модуль 2 Методика розвитку усного і писемного мовлення					
Тема 1. Наукові основи методики розвитку мовлення молодших школярів	1	2	2	6	
Тема 2. Лексичний рівень роботи з розвитку мовлення	1	2		6	
Тема 3. Методика роботи над словосполученням і реченням	2			6	
Тема 4. Зв'язне мовлення. Рівень тексту в розвитку мовлення молодших школярів.	2	2		8	
Тема 5. Методика поетапної роботи над переказом	1	2		6	
Тема 6. Методика роботи над побудовою висловлювань різних типів	1	2	2	6	
Змістовий модуль 3 Методика вивчення мовної теорії					
Тема 1. Теоретико-методичні основи навчання здобувачів початкової освіти української мови	2	4	2	4	
Тема 2. Типи, структура і методика уроків української мови.	2	4	4	2	
Тема 3. Методика навчання основ фонетики і графіки	2	2		2	
Тема 4. Методика навчання морфемної будови слова	2			4	
Тема 5. Методика вивчення частин мови	4	2		6	
Тема 6. Методика опрацювання елементів	2	2		4	

синтаксису і пунктуації					
Тема 7. Методика навчання орфографії	2	2	2	4	
Тема 8. Методика вивчення елементів лексикології	1			4	
Тема 9. Позаурочна робота з української мови	1			4	
Усього	36	36	16	92	
3 сем.	18	18	8	50	
4 сем.	18	18	8	42	

Для самостійної роботи навчальної дисципліни «Методика навчання української мови» (*резерв навчального часу*) пропонуються завдання, спрямовані на поглиблення, закріплення базових знань, здобутих на лекційних та практичних заняттях.

Самостійна робота над навчальною дисципліною охоплює:

- поглиблене вивчення окремих тем/питань, що передбачені програмою;
- поглиблене вивчення літератури на певну тему та пошук додаткової інформації;
- опрацювання інформаційних джерел щодо реалізації принципу диференціації у процесі навчання української мови, навчання учнів з особливими освітніми потребами;
- систематизацію вивченого матеріалу;
- опрацювання та підготовку огляду опублікованих у фахових та інших виданнях статей;
- створення власного навчально-методичного забезпечення курсу методики навчання української мови з метою підвищення комунікативної компетентності молодших школярів.

5. Політика навчання, викладання, контролю

Академічна доброчесність. Представлені результати освітньої діяльності мають бути результатом власних творчих пошуків, отриманих у ході навчальної роботи.

Відвідування занять. Відвідування лекційних занять є добровільним вибором здобувача. Результати виконання практичних занять мають бути представлені викладачеві на перевірку відповідно до розкладу занять особисто під час занять або в режимі on-line, але не пізніше, ніж до наступного практичного заняття.

Специфіка освітнього компонента спонукає здобувачів освіти до відновлення знань з сучасної української мови, опанування сучасних теоретичних і практичних здобутків методики навчання української мови молодших школярів. З огляду на це освітній процес передбачає *комбінування теоретичної та практичної підготовки*.

Теоретичний блок спрямовано на оволодіння матеріалом тем курсу та передбачає наукові бесіди, повідомлення, консультації, огляди тощо на засадах студентоцентрованого підходу. Такі види занять можуть проходити в аудиторії, онлайн (Zoom, Google Meet), офлайн, Classroom із використанням презентацій, у т.ч. у терміни, передбачені для консультацій викладача. Здобувачі вищої освіти попередньо готуються до таких занять за переліком тем, запропонованих викладачем, самими студентами. Участь в обговоренні проблемних питань беруть усі учасники освітнього процесу. Викладач простежує, щоб запитання не залишалися без відповіді, аргументації. Запитання не виконують контролювальної функції, вони спрямовані на з'ясування рівня обізнаності студентів із проблемами курсу, ступеня їхньої готовності до сприйняття й засвоєння нового матеріалу, виконання завдань різної складності.

Практичний блок містить завдання практичних занять, виконання яких формує вміння, навички інші здатності: формувати в учнів систему початкових уявлень і понять із фонетики, лексики, словотвору, морфології, синтаксису; ознайомлювати школярів із найважливішими нормами української літературної мови та правопису, формувати їхню мовно-мовленнєву культуру; моделювати уроки української мови з використанням сучасних інноваційних педагогічних та інформаційно-комунікаційних технологій; здійснювати аналіз та самоаналіз проведених занять; проєктувати траєкторії формування комунікативної та ключових компетентностей молодших школярів; обмінюватися професійною інформацією, дискутувати.

Перелік тем практичних занять визначається робочою навчальною програмою дисципліни. Практичне заняття містить: постановку загальних проблем викладачем, студентами та їх обговорення, розв'язування методичних завдань, їх перевірку, оцінювання. Оцінки, здобуті майбутніми вчителями початкових класів за практичні заняття, виконану самостійну (індивідуальну) роботу, зараховуються під час виставлення підсумкової оцінки (іспиту) з навчальної дисципліни.

Критерії оцінювання знань і вмінь студентів з методики навчання української мови

Система оцінювання результатів навчання ґрунтується на накопичуванні балів за виконання відповідних видів роботи. Загальний підсумковий бал із дисципліни визначається на основі додавання (знаходження суми) балів за всі види робіт, передбачених робочою навчальною програмою з дисципліни, і виставляється у відомість обліку успішності, індивідуальному навчальному плані студента за національною та європейською (ECTS) шкалами оцінювання.

Відповідність шкал оцінювання (національної та європейської (ECTS))

Таблиця 2

Оцінка ECTS	Середньозважений бал, що формує інтервальну шкалу	Національна оцінка	
1	2	3	
A	4,51-5,00	5	<i>Відмінно</i> – високий рівень володіння теоретичними знаннями й практичними вміннями
B	4,01-4,5	4	<i>Добре</i> – достатній рівень оволодіння знаннями навчального матеріалу, вміннями їх практичного впровадження
C	3,5-4,00	4	<i>Добре</i> – середньо-достатній рівень володіння теоретичним матеріалом та готовності до оперування набутими вміннями й навичками
D	2,83-3,43	3	<i>Задовільно</i> – середній рівень володіння теоретичними знаннями, практичними вміннями й навичками
E	2,51-2,75	3	<i>Задовільно</i> – рівень володіння теоретичним матеріалом, практичними вміннями й навичками визначається нижче середнього
FX	2,00-2,5	2	<i>Незадовільно</i> – низький рівень володіння навчальним матеріалом, студент не спроможний опанувати практичні вміння без додаткових занять з дисципліни
F	0,00-1,99	2	<i>Незадовільно</i> – низький рівень знань із дисципліни, відсутність практичних умінь і навичок, що є підставою для повторного вивчення дисципліни

6. Інформаційне забезпечення

Основна література

1. Вашуленко М. С. Нова українська школа : методика навчання інтегрованого курсу «Українська мова» у 1–2 класах закладів загальної середньої освіти на засадах компетентнісного підходу : навч.-метод. посіб. Київ : Видавничий дім «Освіта», 2019. 192 с.
2. Вашуленко М.С. Українська мова і мовлення в початковій школі: Метод. посіб. Київ: Видавничий дім «Освіта», 2018. 400 с.
3. Вашуленко М. С., Вашуленко О. В. Українська мова. Буквар: підручник для 1 класу закладів загальної середньої освіти (у 2 частинах). Київ : Видавничий дім «Освіта», 2018.
4. Вашуленко М. С., Дубовик С. Г. Українська мова та читання : підручник для 2 класу ЗЗСО (у 2 ч.). Київ : Видавничий дім «Освіта», 2019. 144 с.
5. Вашуленко М. С., Васильківська Н. А., Дубовик С. Г. Українська мова та читання : підручник для 3 класу ЗЗСО (у 2 ч.). Київ : Видавничий дім «Освіта», 2020. 160 с.
6. Вашуленко О. В. Формування у молодших школярів умінь створювати власні висловлювання на уроках літературного читання / [Електронне видання]: методичні рекомендації. Київ: Педагогічна думка, 2020. 71 с.
7. Від А до Я. Від 1 до 10 : навч. пос. для студентів вищих пед. навч. закладів / Г. С. Демидчик. Глухів: РВВ Глухівського НПУ ім. О. Довженка, 2015. 52 с.
8. Державний стандарт початкової освіти. *Типові освітні програми для закл. загальної середньої освіти: 1–2 класи*. Київ : ТД «ОСВІТА-ЦЕНТР+», 2018. С. 92–122.
9. Державний стандарт початкової освіти <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/688-2019-%D0%BF#Text>
10. Дівакова І. Українська мова. Усні та письмові перекази. Збірник текстів. 1–4 класи. Київ, 2014. 88 с.
11. Закон України «Про освіту». <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2145-19#Text>
12. Інноваційні технології навчання української мови та літературного читання в початковій школі: навч. посіб. / М-во освіти і науки України, Кам'янець-Поділ. нац. ун-т ім. І. Огієнка; за заг. ред. Н. В. Гудими. Кам'янець-Подільський : Друк-сервіс, 2018. 166 с.
13. Коваль Г., Деркач Н., Наумчук М. Методика викладання української мови. Навч. посіб. Тернопіль : Астон, 2018. 287 с.
14. Котик Т.М. Методика навчання української мови в початковій школі : Навчально-методичний посібник для студентів дистанційної форми навчання спеціальності «Початкова освіта». Івано-Франківськ, 2015. 295 с.
15. Методика навчання української мови в початковій школі: навчально-методичний посібник для студентів вищих навчальних закладів / За наук. ред. М.С.Вашуленка. Київ: Літера ЛТД, 2011. 364 с.
16. Методичні рекомендації щодо оцінювання навчальних досягнень учнів другого класу (затверджено наказом МОН України від 27. 08. 2019 р. № 1154). *Учитель початкової школи*. 2019. № 9. (вкладка);
17. Наказ МОН від 16.09.2020 №1146 «Про затвердження методичних рекомендацій щодо оцінювання результатів навчання учнів третіх і четвертих класів Нової української школи».
18. Нова українська школа: Порадник для вчителя / Під заг. ред. Бібік Н.М. Київ: ТОВ «Видавничий дім «Плеяда», 2017. 206 с.

19. Пономарьова К. І., Гайова Л. А. Українська мова та читання : підручник для 2 класу закладів загальної середньої освіти (у 4 частинах). Київ : УОВЦ «Оріон», 2019. 80 с.
20. Пономарьова К. І., Гайова Л. А. Українська мова та читання : підручник для 3 класу закладів загальної середньої освіти (у 4 частинах). Київ : УОВЦ «Оріон», 2020. 80 с.
21. Пономарьова К. І. Формування комунікативної компетентності молодших школярів у процесі навчання української мови: методичний посібник. Київ: КОНВІ ПРИНТ, 2020 88 с.
22. Початкова освіта : Методичні рекомендації. Київ : УОВЦ «Оріон», 2019. 192 с.
23. Савченко О.Я. Дидактика початкової освіти: підручн. Київ : Грамота, 2012. 504 с.
24. Савченко О. Закон України «Про освіту»: коментар у контексті проблем реформування початкової освіти. *Початкова школа*. 2018. № 1.
25. Стандарт вищої освіти України: перший (бакалаврський) рівень, галузь знань 01 – «Освіта/Педагогіка», спеціальність 013 «Початкова освіта». URL: <https://cutt.ly/gJUf9v0>
26. Типові освітні програми для закл. загальної середньої освіти: 1–2 та 3–4 класи. Київ : Видавництво «Світоч», 2019. С. 114 – 125. С.244–254.

Інформаційні ресурси

1. Державний стандарт початкової освіти. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/688-2019-%D0%BF#Text>.
2. Електронні версії підручників для 1–4 класів. URL : <https://lib.imzo.gov.ua/yelektronn-vers-pdruchnikv/>
3. Інклюзивне навчання. URL: [https://mon.gov.ua/tag/inklyuzivne-navchannya](https://mon.gov.ua/tag/inklyuzivne-navchannya?&type=all&tag=inklyuzivne-navchannya)
4. Кірик М., Данилова Л. Нова українська школа: організація діяльності учнів початкових класів закладів загальної середньої освіти: навч.-метод. посіб. Львів : Світ, 2019. 136 с. URL : <https://lib.imzo.gov.ua/navchalno-metodichn-posbniki/dlya-pedagogchnikh/pratsvnikv-navchalno-metodichniy-posbnik-nova-ukrainska-shkola-organzatsya-dyalnost-uchnvpochatkovikh-klasv-zakladv-zagalno-seredno-osvti-avt-krik-m-yu-danilova-l-/>
5. На урок. Освітній проєкт : веб-сайт. URL : <https://naurok.com.ua>
6. Нова українська школа : веб-сайт. URL : <https://nus.org.ua>
7. Про затвердження професійного стандарту за професіями «Вчитель початкових класів закладу загальної середньої освіти», «Вчитель закладу загальної середньої освіти», «Вчитель з початкової освіти (з дипломом молодшого спеціаліста)» : Наказ Міністерства розвитку економіки, торгівлі та сільського господарства України від 23.12.2020 р. № 2736-20. URL : <https://zakon.rada.gov.ua/rada/show/v2736915-20#Text>
8. Професійний стандарт за професіями «Вчитель початкових класів закладу загальної середньої освіти», «Вчитель закладу загальної середньої освіти», «Вчитель з початкової освіти (з дипломом молодшого спеціаліста)» Наказ Мінекономіки № 2736 від 23.12.2020 р. URL: <https://www.me.gov.ua/ascod/List?lang=uk-UA&id=d6a26174-d0fd-406b-9c30-7a4043f04eb5&tag=SistemaOblikuPublichnoiInformatsii&pageNumber=8&fCtx=inName&fSort=date&fSdir=desc>
9. Стандарти вищої освіти. URL: <https://mon.gov.ua/ua/osvita/visha-osvita/naukovo-metodichna-rada-ministerstva-osviti-i-nauki-ukrayini/zatverdzeni-standarti-vishoyi-osviti>.
10. Типові освітні програми для 1-2-х класів Нової української школи, розроблені під керівництвом О. Савченко та Р. Шияна URL: <https://www.pedrada.com.ua/article/2706-tipov-osvtn-programi-dlya-1-2-h-klasv-nush>
11. Типові освітні програми для 3–4 класів НУШ(Савченко О. Я.) <https://mon.gov.ua/storage/app/media/zagalna%20serednya/programy-1-4-klas/2019/11/3-4-dodatki.pdf>
12. «Українська мова» підручник для осіб з особливими освітніми потребами (F 70) 2 клас (авт. Висоцька А. М., Блеч Г. О.) <https://imzo.gov.ua/>

13. «Українська мова» підручник для осіб з особливими освітніми потребами (F 70) 3 клас (авт. Висоцька А. М.) <https://imzo.gov.ua/>

Додаткові джерела інформації

1. Антонова О. Навчально-методичний посібник «Нова українська школа: використання інформаційно-комунікаційних технологій у 1-2 класах закладів загальної середньої освіти». Київ: Генеза, 2019. 96 с.
2. Бадер В. І. Розвиток усного і писемного мовлення молодших школярів. 1–4 класи: Навч. пос. Донецьк: ВДБВ «ДОНБАС», 2013. 160 с.
3. Бадзюк О. Розвиток мовлення. Написання докладного переказу. II цикл навчання (3–4 класи). *Початкова школа*. 2020. № 5. С. 5–6. № 6. С. 6–8.
4. Баранова Н., Коцур Н. Дослідницька та експериментальна діяльність в умовах НУШ. *Початкова школа*. 2019. № 9. С. 13–15.
5. Бурлака С. «Що ж ти нам, весно, принесла...». *Початкова школа*. 2019. № 6. С. 54–59.
6. Василега Ольга. Адаптаційно-ігровий цикл навчання: урахування вікових особливостей дітей 6–8-річного віку в контексті впровадження НУШ. *Учитель початкової школи*. 2019. № 9. С. 12–16.
7. Вашуленко М., Вашуленко О. Про роботу за Букварем нового видання. *Початкова школа*. 2018. № 8. С. 16–21.
8. Вашуленко М., Дубовик С. Тематично-календарне планування з української мови, 2 клас. *Початкова школа*. 2019. № 8. С. 20–23.
9. Вашуленко М., Дубовик С. Методичні рекомендації до роботи за новим підручником «Українська мова», 2 клас. *Початкова школа*. 2019. № 7.
10. Вашуленко М., Дубовик С. Надзвичайну для НУШ актуальність дослідницька має діяльність. Формування дослідницьких умінь на уроках української мови. *Учитель початкової школи*. 2019. № 9. С. 3–6.
11. Вільчинська Т., Федорович Л. Буква «Ш» усіх вітає – їх аж дві шипшина має. Бінарний урок у 1-му класі. *Учитель початкової школи*. 2020. № 1. С. 26–28.
12. Гетьман Оксана. Щоб у навчанні мати успіхи помітні, освоюєм стратегії новітні. Застосування прийомів розвитку критичного мислення. *Учитель початкової школи*. 2019. № 9. С. 32–34.
13. Гойда Т. Урок навчання грамоти (читання), 1 клас (за підручником К. Пономарьової «Українська мова. Буквар». 1 клас. Частина 2). *Початкова школа*. 2020. № 9. С. 46–48.
14. Губрєва С. Вправи для розвитку критичного мислення. *Початкова школа*. 2019. № 11. С. 21–23.
15. Гуцалюк Т. У дивосвіті мови (Квест для учнів 2 класів). *Початкова школа*. 2019. № 2. С. 61–62.
16. Дейнека К. Урок зв'язного мовлення у 2 класі. *Початкова школа*. 2020. № 10. С. 16–18.
17. Дробчак Я., Кутняк І. Урок-мандрівка як засіб формування в учнів початкової школи ключових компетентностей. *Початкова школа*. 2019. № 6. С. 51–53.
18. Заєць Л. Інтегрований урок навчання грамоти та курсу «Я досліджую світ», 1 клас. *Початкова школа*. 2019. № 9. С. 26–29.
19. Захарійчук М. Особливості роботи за навчально-методичним комплектом з української мови до підручника «Українська мова та читання. 3 клас. Частина 1» (автор М. Д. Захарійчук). *Початкова школа*. 2020. № 9. С. 20–25.
20. Захарійчук М. Реалізація завдань Нової української школи на основі навчального змісту Букваря (авт. М. Захарійчук). *Початкова школа*. 2018. № 8. С. 21–24.
21. Здорова В., Джулинська І., Павленко Л., Шевченко О. ЛЕГО-технологія для української мови. *Початкова школа*. 2019. № 12. С. 19–21.

22. Зозуляк А. Розвиток творчої особистості молодшого школяра в системі навчання за науково-педагогічною програмою «Інтелект України». *Початкова школа*. 2019. № 2. С. 62.
23. Іщенко О., Логачевська С. Інтегрований підручник як основа формування «компетенцій майбутнього» в учнів Нової української школи. *Початкова школа*. 2019. № 2. С. 38–39.
24. Іваненко О. Розвиток емоційного інтелекту на прикладі складання есе. *Початкова школа*. 2019. № 8. С. 26–27.
25. Карпищенко Наталія, Кузнецова Світлана. Овочі смачненькі, гарні і корисні приємно нам вивчати і куштувати, звісно! Конспект занять інтегрованого навчального дня у 1-му класі. *Учитель початкової школи*. 2020. № 7 – 8. С. 32–36.
26. Кистанчук Н. Урок-казка з української мови в 1 класі. *Початкова школа*. 2020. № 9. С. 34–35.
27. Киян Л. «Робот», «річка», «рід» – тепер ми вивчаєм букву «Р». Інтегрований урок у 1-му класі. *Учитель початкової школи*. 2020. № 7–8. (Електронна частина. С.31)
28. Клименко А. Система вивчення будови слова у початковій школі. *Початкова школа*. 2015. № 10. С.9–11.
29. Колупаєва А.А. Навчання дітей з особливими освітніми потребами в інклюзивному середовищі: навчально-методичний посібник / А.А. Колупаєва, О.М. Таранченко. Харків : Вид-во «Ранок», 2019. 304 с.
30. Космовський Б. Конструювання і моделювання в Новій українській школі. *Початкова школа*. 2019. № 6. С. 11.
31. Костенко О. Ми хочемо, щоб подружились з нами частини мови і комп'ютерні програми. Урок української мови у 3-му класі. *Учитель початкової школи*. 2020. № 1. С.23–25.
32. Котяхова Н. Розвиток емоційного інтелекту молодших школярів у контексті Нової української школи. *Початкова школа*. 2019. № 6. С. 17–21.
33. Красоткіна Н. Розвиваємо у дітей спостережливість. *Початкова школа*. 2018. № 1. С. 11–13.
34. Кріль О. Формування громадянських та соціальних компетентностей у молодших школярів. *Початкова школа*. 2019. № 9. С. 5–9.
35. Крюкова О. Урок української мови, 2 клас. *Початкова школа*. 2019. № 5. С.22–24
36. Кузнецова С. Комбінований урок-подорож з української мови, образотворчого мистецтва та музичного мистецтва в 3 класі. *Початкова школа*. 2019. №11. С. 12–13.
37. Курило В., Остроуменко А. Створення успішного освітнього середовища для гармонійного розвитку молодшого школяра. *Початкова школа*. 2019. № 2. С.1–4.
38. Куріпта В. У грі вивчати букви веселіше. Урок пройде цікаво і жвавіше. Ігри з навчання грамоти у 1-му класі. *Учитель початкової школи*. 2020. № 1. С.32–35.
39. Лаврів Н. Квест «Мандрівка країною знань». *Початкова школа*. 2019. № 5. С.24–26.
40. Лапуренко В. Журавлики-журавлі (4 клас). *Початкова школа*. 2019. № 9. С.51–54.
41. Лизак Н. Мета і завдання уроків читання у післябукварний період навчання грамоти. *Початкова школа*. 2019. № 2. С. 9–11.
42. Лобчук О. Формування мовленнєвого етикету у молодших школярів. *Початкова школа*. 2017. № 7. С.12–15.
43. Марченко Л. Система вправ з розвитку критичного мислення на уроках в початкових класах. *Початкова школа*. 2018. № 1. С. 17–22.
44. Мельник О. Підготовка вчителів початкових класів до формування емоційного інтелекту учнів. *Початкова школа*. 2019. № 11. С. 51–55.
45. Митник О., Стрижак А. Система завдань, спрямованих на формування комунікативних умінь як складової соціальної успішності молодшого школяра. *Початкова школа*. 2019. № 9. С. 23–26.

46. Михайленко Т. Перевірні роботи з української мови, 4 клас. *Початкова школа*. 2019. № 4. С. 21–26.
47. Навчання української мови в 3 класі / М.С. Вашуленко, Н.А. Васильківська, С.Г. Дубовик. К. : Видавничий дім «Освіта», 2020. 160 с. <https://ru.calameo.com/read/005702959d08b3c288083?page=1&view=slide>
48. Петрик О. Реалізація комунікативно-діяльнісного підходу у мовно-мовленнєвій освіті молодших школярів. *Початкова школа*. 2019. № 6. С.39–43.
49. Пилипенко Т. Урок розвитку зв'язного мовлення, 3 клас (робота над твором-міркуванням). *Початкова школа*. 2017. № 3. С. 5–7.
50. Полякова І. Стратегія «Фішбоун», варто знати, системне мислення дасть змогу розвивати. Можливості використання стратегії «Фішбоун» у роботі з молодшими школярами. *Учитель початкової школи*. 2020. № 7–8. С.18–21.
51. Пономарьова К.І. Компетентнісний підхід у навчанні грамоти першокласників. *Початкова школа*. 2012. № 9. С. 35–40.
52. Пономарьова К. Особливості навчання української мови в 3 класі. *Початкова школа*. 2020. № 9. С.1–7.
53. Пономарьова К.І. Пріоритети в навчанні грамоти першокласників НУШ. *Початкова школа*. 2018. № 8. С.21–26.
54. Приходько Алла. Розвиваємо і збагачуємо мовлення учнів. *Початкова школа*. 2020. № 7. С. 12–14.
55. Рондяк Л. Технології формування партнерської взаємодії учнів у практичній підготовці майбутніх учителів початкових класів. *Початкова школа*. 2019. № 6. С.1–6.
56. Савченко О. Закон України «Про освіту»: коментар у контексті проблем реформування початкової освіти. *Початкова школа*. 2018. № 1. С. 1–4.
57. Сібільова А., Зданевич Н. Диференційовані завдання з української мови для 2 класу. *Початкова школа*. 2018. № 1. С. 14–17.
58. Сінна І. «Екскурсія» до друкарні. Урок української мови в 3 класі. *Початкова школа*. 2019. № 12. С. 17–18.
59. Сінна І. Урок української мови в 3 класі («Екскурсія» дитячими театрами). *Початкова школа*. 2020. № 4. С. 23–25.
60. Слюсар Юлія. Навчатися з набором лего цікаво, весело і легко. *Учитель початкової школи*. 2020. № 7 – 8. С. 28 - 29.
61. Собко В. Мова єдина у кожного з нас, будемо вивчати її повсякчас. Виховання інтересу до рідного слова. *Учитель початкової школи*. 2020. № 7–8. С.4–8.
62. Собко В. О. Орфографічний словник для учнів початкових класів: посіб. для загальноосвіт. навч. закл. / за ред. М.С. Вашуленка. Київ : Видавничий дім «Освіта», 2016. 224 с.
63. Собко В. О., Демидчик Г.С., Вишник О. О. Словник синонімів, антонімів і найпоширеніших фразеологізмів для учнів початкових класів: посіб. для загальноосвіт. навч. закл. / за ред. М.С. Вашуленка. Київ : Видавничий дім «Освіта», 2016. 136 с.
64. Собко В. О. Підготовка майбутніх учителів до формування комунікативних умінь першокласників. Компетентнісний підхід в освіті : теорія і практика: збірник наукових праць. Випуск 2. Суми, 2018. С. 120–125.
65. Собко В. Словник як засіб реалізації компетентнісного підходу. *Учитель початкової школи*. 2019. № 9. С.7–12.
66. Собко В. О. Формування соціокультурної компетентності учнів початкових класів засобами книги: методичний аспект. *Книга в академічному дискурсі: філологічний, методичний та мистецтвознавчий аспекти*: збірник наукових праць (за матеріалами всеукраїнської науково-практичної інтернет-конференції). Житомир, 2018. С. 105 – 108.
67. Трачук О. Добра справа для природи. *Початкова школа*. 2018. № 1. С.62–63.

68. Трофіленко В. Робота над розвитком мовлення учнів – важлива складова мовленнєвої компетентності. *Початкова школа*. 2019. № 7. С. 28–30.
69. Чадукова О. Інтегрований урок з використанням інтелект-карти у 3 класі. *Початкова школа*. 2019. № 2. С. 14–15.
70. Черноус З. Інтегрований урок, 3 клас. (*Читання. Українська мова. Я у світі. Музика. Трудове навчання. Образотворче мистецтво*) *Початкова школа*. 2019. № 12. С. 119–21.
71. Шаповалова Т. Ранкові зустрічі. Тиждень 5 «Осінь мозаїка». *Початкова школа*. 2019. № 9. С. 29–33.
72. Юрченко Оксана. Навчання в радість. Способи мотивування молодших школярів до навчання у школі. *Учитель початкової школи*. 2019. № 9. С. 35–37.
73. Ягупа І. Інтегровані заняття у 1 класі. *Початкова школа*. 2019. № 2. (Тема тижня «Зима»). С. 26–34.
74. Ягупа І. Інтегровані заняття у 1 класі. *Початкова школа*. 2018. № 1. С. 26–33.
75. Якименко С., Авраменко К., Тимченко А., Філімонова Т., Іванець Н. Інтегрований навчальний день у 2 класі. *Початкова школа*. 2019. № 4. С. 37–41 (*за навчальною програмою «Світ, в якому я живу» професора С. Якименко Миколаївського НУ ім. В.О.Сухомлинського. Галузі: мовно-літературна; інформативна; природнича; математична*)
76. Яремчук Т. Мандрівка Всесвітом (4 клас). *Початкова школа*. 2019. № 2. С. 40–42.